

גמון. אן
 6402
 9844-1
 31.8.11

ש
 ש

5/20/20
 עוק מס'

1950 תשנ"א

1950 11713

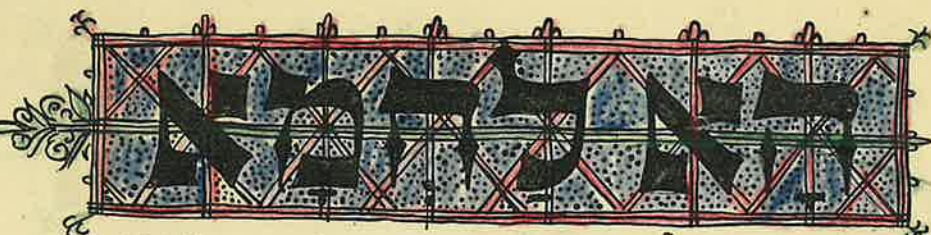
*
 לוריני מוכן ומזומן
 לספר ביציאת
 מצרים יחד עם
 כל ישראל.

*
 לנזר את היום הזה
 אשר יצאת
 ממצרים מבית עבדים.

ההגדה סודרה ע"י
 אלישבע נדל - ת.א.
 ומשה לובלינסקי-ת.א.

עוקטה על יד' החבר סוריה אפני.

* מודפס ע"י מולטיליט-אופסט
 אצל מ. פערל בע"מ. ת.א. *

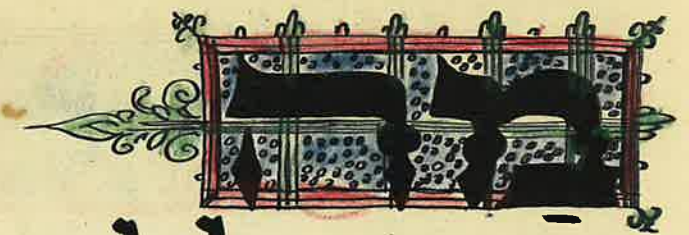

עניא די אנלו אבהתנא בארעא זמערין
זה הוא לחם העוני שאנלו אבותינו במצרים

כל דכפין ייתי וינול, כל דצריך ייתי ויפסח!
אם גברי אפה פה ואין לה מבטח,
בדרך הרחוקה אם כוחך פש -
ארור הגבר אסמו לא יפתח,
מפתו לא יעניק לעני, לרש.

כל דכפין ייתי וינול, כל דצריך ייתי ויפסח!
לדבר אל כי תצמא ונפשך תכלה
לאור-יה, קצפור גלגדת בפה -
עשיר אנני ברוחולא אכלא,
וקמת ובאת, אחינו המק.

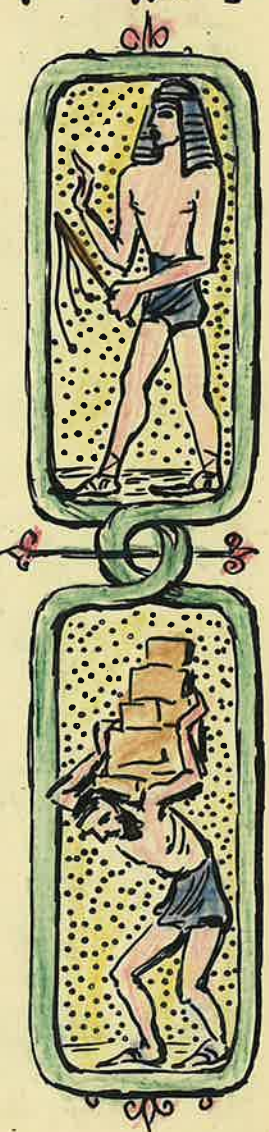
כל דכפין ייתי וינול, כל דצריך ייתי ויפסח!

נשתנה הלילה הזה
מכל הלילות?
שבכל הלילות אנו אוכלים
חמץ - הלילה הזה בלוי מצה?
שבכל הלילות אין אנו סועדים
עם החברים ביחד -
הלילה הזה אנו מסובין יחדיו?
שבכל הלילות על תלאות עמנו
נשמע.

הלילה הזה שירי גאולה ופדוה
נר?
שבכל השנים ערכנו אר
הסדר נשהננו משעבדי
לשלטון זר וצור-הלילה הזה
בני-חורין במדינת ישראל?

עבדים היינו לפרעה במצרים
 ויצאו אבותינו משם ביד חזקה
 ובזרוע נטויה ואלו לא יצאו
 אבותינו חמצרים הרי אנו ובנינו
 ובני בנינו חשעבדים
 היינו לפרעה במצרים
 ואפילו בלנו חכמים בלנו
 גבונים בלנו זקנים בלנו
 יודעים את התורה מצוה
 עלינו לספור ביציאת
 מצרים וכל המדבה לספור
 ביציאת מצרים הרי זה
 חשבון שנאמר
 למען תזכו את יוסף
 צאתך מארץ מצרים כל
 ימי חיך ימי חיך הימים
 כל ימי חיך הלילות
 וחכמים אומרים
 ימי חיך העולם הזה
 כל ימי חיך להביא
 לימות המשיח

בזמן שנתן תורה לעמו ישראל
 כנגד ארבעה בנים דברה תורה
 אחד חכם ואחד רשע ואחד תם
 ואחד שאינו יודע לשאול
חכם מה הוא אומר?
 מה המלחמה הזאת לנו ומה
 העבודה אשר עלי לעשות?
 ואף אפה אמור לו בהלכות
 החרות אין מפסידין איש
 מישראל וכל אחד חייב להלחם
 עליה בנפשו ומאדו
רשע מה הוא אומר?
 מה המלחמה הזאת לכם?
 לכם ולא לו ולפי שהוציאת
 את עצמו מן הכלל כפר
 בעיקר ואף הקהה את שיניו
 ואמר לו בעבור זה עשה
 לי בצאתי ממצרים - לי ולא
 לך, אלו היית שם לא היית
 נגאל
תם מה הוא אומר?
 מה זאת? ואמרת אליו בחזק
 יד יצאנו ממצרים ובחזק
 יד נגאלנו גם עתה
 ושאינו יודע לשאול
 אפה פתח לו וספור לו פרשיות
 השעבדים והמלחמות ממצרים ופדומינו

מזהה לילה

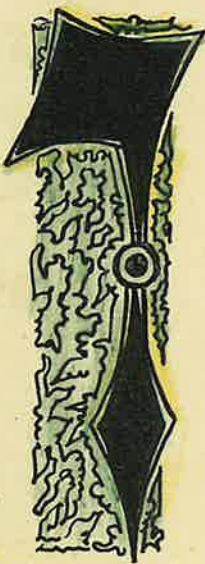
עובדי עבודה זרה
היו אבורתינו.
תורה אבי אבותם
ישב בעבר הנהר.
וילך אבותם לארץ
כנען ויוליד את יצחק.
ויצחק הוליד ארם
יעקב. ויעקב ובניו
ירדו מצרימה.
ויהי שם לגוי גדול
עצום ורב.

ימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא.
ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
ויעצמו במצרים מאד; ותמלא הארץ אותם.
ויהי מלך חדש על מצרים; אשר לא
ידע את יוסף. ויאמר אל-עמו;
הנה עם בני ישראל רב
ועצום ממני. הבה נתחכמה לו;
פן ירבה ויהיה כי-תקראנו
מלחמה ונסף גם-הוא על-
שונאיו ונלחם-בנו ועלה מן הארץ:

ישימו עליו שרי מסים למען ענודו
בסבלותם; ויבן ערי מסכנוֹרֹת
לפרעה את פתם ואת-דעמסם.
וכאשר יענו אותו פן ירבה וכן
יפרץ; ויקצו חפני בני ישראל
ויעבדו מצרים את-בני ישראל
בפרך. וימרו את-חיהם בעבדה
קשה בחמר ובלבנים;
ובכל-עבדה אשר-עבדו בהם
בפרך. ויאנחו בני-ישראל ויצעקו;
ותעל שועתם אל האלהים:

יהי בימים ההם ויגדל משר-
 ויצא אל אחיו וירא בסבלותם
 וירא איש מצרי מכה איש
 עברי מאחיו ויפן כה וכה וירא
 כי- אין איש; ויך את המצרי
 ויטמנהו בחול ויצא ביום השני
 והנה שני אנשים עברי-
 נצים; ויאמר לרשע למר-
 תנה רעך. ויאמר מי שמך
 לאיש שר ושופט עלינו
 להרגני אתה אמר-
 כאשר הרגת את המצרי;
 וירא משה ויאמר א-
 נדע הדבר וישמע פועל-
 את-הדבר הזה ויב-
 להרג את משה; ויברח משה
 מפני פרעה וישב בארץ-
 מדין. ומשה היה רעה את-צאן
 יתרו חתנו כהן מדין.

שהיה

משה רבנו רועה
 את צאנו של יתרו
 במדבר ברח ממנו
 גדי ורץ בחריו
 עד שהגיע לחסות

נזחמנה לו בריכה
 של מים ועמד הגדי
 לשתות. כן שר-
 משה אצלו אמר-
 אני לא הייתי יודע
 שרץ היית מפני
 צמא, עיך ארצה
 הרכיבו על כתפו
 והיה מהלך. אמר-
 הקדוש ברוך הוא:
 יש לך רחמים לנהוג
 צאנו של בשר-
 ודם, כן חייך, אתה
 תרעה צאני
 ישך את-

יָנִיג אֶת-הַצֵּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר
וַיָּבֹא אֶל-הַר-הָאֱלֹהִים חֲרֹבָה
וַיֵּרָא מִלְאֲךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלִבַּת-
אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסִּנֵּה; וַיֵּרָא

וְהִנֵּה הַסִּנֵּה בְּעֵר בְּאֵשׁ וְהַסִּנֵּה אֵינָנו אֹכֵל.

לָמָּה הִרְאָה לֹו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּעֵינֵן הָיָה? לָפִי שֶׁהָיָה מֹשֶׁה מַחֲשֵׁב בְּלִבּוֹ
וְאֹמֵר: שִׁמָּא יִהְיוּ הַמִּצְרִים מְכֻלִּים אֶת יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי הִרְאָהוּ ר' אֵשׁ בּוֹעֶדֶת וְסִנֵּה אֵינָנו
אֹכֵל אֲמֹר לֹו: כִּשְׁם שֶׁהַסִּנֵּה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ
וְאֵינָנו אֹכֵל כֵּן הַמִּצְרִים אֵינָם יְכוּלִּים לִלְחֹם
אֶת יִשְׂרָאֵל

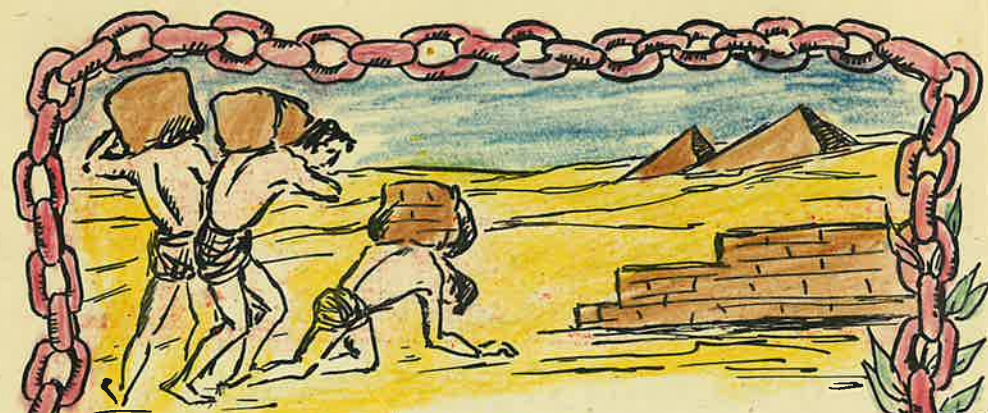
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה-נָּא וְאִרְאֶה אֶת-
הַמִּרְאָה הַגָּדוֹל הַזֶּה; מִדּוּעַ לֹא-יָבֵעַר
הַסִּנֵּה. וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לִרְאוֹרָב
וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסִּנֵּה
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנְנִי וַיֹּאמֶר
אֵל תִּקְרֹב הֵלֶם; שֶׁל נִעְלִיךְ מֵעַל
רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד
עָלָיו אֲדַמֶּת-קֹדֶשׁ הוּא. וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי
אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב; וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו
כִּי יָדָא מִתְבַּיֵּט אֶל-הָאֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר יְהוָה רְאֵה דְאִיתִי אֶת-עַמִּי אֲשֶׁר
בְּמִצְרַיִם; וְאַתָּה צִעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשִׁיו
כִּי יִדְעָתִי אֶת מַבְאֵיו וְעַתָּה לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ
אֶל-פְּרֹעָה וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.

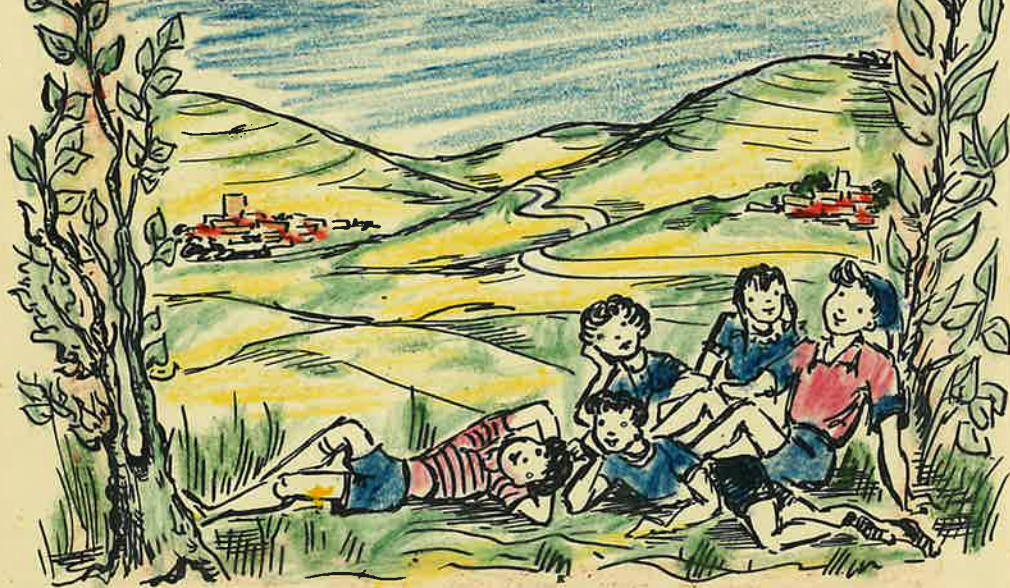
בוא מצרימה!

ובאת אל הנענים והאמללים
אל כל הנאנחים והנזכאים
ואמרת אליהם כי עבדים הם-
והם לא יבינו; ואמרת להם כי
אמללים הם-והם לא ידעו; וכי
גדול ענים וגדולים מנאוביהם
ונורא לחצם, והם לא יאמינו; ופקחת
עיניהם בחזק יד על כל לחצם ועל
כל ענים-וגאלת אותם. ועם רב
ימשך אחריו מקרב אחיו אשר
לא יזעת ואשר לא ידעון עוץ
ומקרב כל העם מסביב אשר
וע ומר להם. והיית לאב-
המוך אדם רב ולראש

שבטיו.

ועשית
מן התולעים-אדם
ומן האדם-עם
ומעפרות חול-אוי

יֹאמְרוּ יְהוָה אֵל מֹשֶׁה בֹּא אֵל פְּרֹעֹה; כִּי
אֲנִי הִנָּדַתִּי אֶת-לִבּוֹ וְאֶת-לֵב עֲבָדָיו
וְלִמְעַן שִׁרְדִּי אֶת־תִּי אֱלֹהֵי בְקֻבּוֹ וְלִמְעַן
וְיִסְפֹּר בְּאָזְנוֹ בְּנֵי יִבְנֵי-בִנְיָמִן אֲדָרָה
אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בַּמִּצְרִיִּים וְאֶרְת־
אֶת־יָאֲשֵׁר שְׁמִתִּי בָם.

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֲנִי-פֹדֵעַ
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו נָדִי-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִיִּים עַד-מָתִי מֵאֲנִי לַעֲשׂוֹת
מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹד-נִי.
וַיֹּאמְרוּ לוֹ פֹדֵעַ לֵךְ מֵעַלִּי; הֲשֹׁמֵר
לֵךְ אֶל-תִּסָּף רֹאשׁוֹת פָּנֶי כִּי בָנוּ
וְאֶת־פָּנֶי תִּמְחִיד וַיֹּאמְרוּ מֹשֶׁה כֵּן דְּבַרְתָּ
לֹא אֶסָּף עוֹד רֹאשׁוֹת פָּנֶיךָ.

יֵאָדָּם לְמַלְךְ מִצְרַיִם כִּי
בָרַח הָעָם; וַיִּהְיֶה לִבּוֹ פֹדֵעַ
וַעֲבָדָיו אֶל-הָעָם וַיֹּאמְרוּ מֹה-זֶה
עָשִׂינוּ נִי-שְׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
מֵעֲבָדֵנוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת רִגְבּוֹ וְאֶת-
עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל; וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל
יוֹצֵאִים בִּיד רַחֲמֵי.

וּפְרֹעַה הַקָּרִיב; וַיִּשְׁאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת
עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרִיִּים נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם
וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
אֵל יְהוָה וַיֹּאמְרוּ אֵל מֹשֶׁה
הַמַּבְלִי אֵין קְבָרִים בַּמִּצְרַיִם
לְקַחְתָּנוּ לְמֹדֵת בַּמִּדְבָּר; מֹה-זֶה
עָשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה
מִמֶּנִּי; כִּי טוֹב לָנוּ עֲבוֹד אֶת-מִצְרַיִם
מִמֶּתֶנּוּ בַּמִּדְבָּר!

יֹאמַר יְהוָה אֵל מֹשֶׁה מֹה תַצְעֲקָ אֵלָי?
דִּבֶּר אֵל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ וַאֲתָה הָרֹם אֶת
מִסְכֵּךְ וְנָטָה אֶת-יָדְךָ עַל-הַיָּם וַיִּבְקְעֵהוּ;
וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשָׁה.
וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיִּזְלַךְ יְהוָה
אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה נָל-הַלִּילָה
וַיִּשֶׁם אֶת-הַיָּם לְחִרְבָּה וַיִּבְקְעוּ
הַיָּמִים.

וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשָׁה וַיִּרְדְּפוּ
מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּם
פְּרֹעַה רִגְבּוֹ וּפְרִשְׁיֹו; אֵל-תוֹךְ הַיָּם
וַיִּשְׁעוּ הַיָּמִים וַיִּגְסּוּ אֶת הָרִגְבִּי
וְאֶת-הַפְּרִשִׁים לְכָל חֵיל פְּרֹעֹה
הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בָּיִם, לֹא-נִשְׁאָר
בָּהֶם עַד-אַחַד וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל
הָלְכוּ בִּיבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם
וְהַיָּם נָלַח חֲסֵה מִיָּמִינוֹ
וַיִּשְׁחָטֵם.

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת:

אשירה ליהוה כי גאה גאה;

סוס ורכבו רמה בים.

מרכבת פרעה וחילו ירה בים;

ומבחר שלישי טבעו בים-סוף.

תרוחות יבסיחו;

ירדו במצולות כמו אבן.

אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל;

אמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידו.

נשפת ברוחך נסחמו ים;

צללו בעופרת במים אדירים

שמעו צמים ירגזון;

חיל אחז ישיבי פלשת.

אז נבהלו אלו פי אדום

אילי מואב יאחזמו רעד;

נמגו כל ישיבי כנען.

תפל עליהם אימתה ופחד

עד יעבר עמך יהוה!

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף
בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים
ובמחלות, ותצאן להם מרים;

שירו ליהוה כי-גאה

גאה

סוס ורכבו רמה בים.

ממצרים גאלתנו מבית

עבדים פדיתנו.

היום אתם יוצאים

בחדש ראביב

וַיֵּסַע מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיָּם-
 סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל-מִדְבַּר שׁוּר;
 וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת-יָמִים וְלֹא-מָצְאוּ
 מַיִם. וַיָּבֹאוּ אֵי-לִימָה וְשָׁם
 שְׂהִינִים עֲשֵׂרִי עֵינֹוֹ-
 מִיָּם וְשִׁבְעִים תַּמְרִים;
 וַיִּחְנוּ שָׁם עַל-הַמַּיִם

בַּעַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲז
 הִיְתָה יְהוּדָה לַקְדָּשׁוֹ
 יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלֹּתָיו

הַיָּם רָאָה וַיֵּנֶס
 הִירְדֵּן יָסוּב לְאַחֹור
 הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵלִים
 גְּבֻעוֹת כִּבְנֵי צֹאן

מִה לָךְ הַיָּם כִּי תֵנוֹס
 הִירְדֵּן תִּסּוּב לְאַחֹור
 הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵלִים
 גְּבֻעוֹת כִּבְנֵי צֹאן

מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ
 מִלִּפְנֵי אֱלֹוֶה יַעֲקֹב

זכרנו

את-הדגה אשר נאכל במצרים
 חנם; את הקשאים ואת-האבטיחים
 ואת-החציר ואת-הבצלים ואת-
 השומים. ועתה גפשונו יבשה אין-כל
 הלא זה הדבר אשר דברנו אליך
 במצרים לאמר: חדל ממנו ונעבודה
 את מצרים; כי טוב לנו לעבוד
 את מצרים ממותנו במדבר.
 ולמה העליתנו ממצרים להביא
 אותנו אל המקום הרע הזה מקום
 זרע ותאנה וגפן ורימון, ומים
 אין לשתות.

יסעו מאילם ויבאו כל-עדת
 בני-ישראל אל מדבר-סין וילוו
 כל-עדת בני-ישראל על-משה
 ועל-אהרן במדבר. ויאמרו
 אליהם בני-ישראל מי-יתן מותנו
 ביד-יהוה בארץ מצרים בשבתנו
 על-סיר הבשר באכלנו לחם
 לשבע; כי הוצאתם אותנו אל המדבר
 הזה להמית את-כל-הקהל הזה
 ברעב. ועתה מי יאגילנו בשר

קומו תעני מדבר

צאו מתוך השממה;
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב-לכם לענע, לענוד בערבה-
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים-
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל-גא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שב-עבדותם מתו-נפסח על-החללים!
ירקבו בקלוגם סרוחים על-צרותם,
שב-כתפם נשאו ממצרים אותם.
יחנק לחו חלומם, חלום רב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
עוד היום או מחר יחלק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.

קומו איפוא, נדים! עזבו את השממה!
אן אל-יעל קולכם, דרכו עז בדממה!
פן-צעדגם ירגיז מדבר ונרדמיו-
איש ואיש בלבבו ישמע הז פעמיו!
איש בלבבו ישמע קול אלה דבר:
"לך! היום אל-ארץ חדשה אתה עבר!
לא! לא לחם קלקל, שולו וזגן שמים-
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא! לא אהל תהו ועלויות שחקים-
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלה עולם גדול רחב ידים
ומלבד ילל הישימון, דמי הציה-
תוגש תחת שמשו ארץ ופה-פיה!"

יבא עמלק וילחם עם ישראל ברקידים
ויאמר משה אל יהושע בחר לנו
אנשים וצא הלחם בעמלק ויעש
יהושע כאשר אמר לו משה להלחם
בעמלק.

זכור אשר עשה לך עמלק
בדרך בצאתכם מצרים
אשר קרה בדרך ויזגב בך
כל הגחשלים אחריך ואתה
ציוץ ויאע.

ויאמר יהוה אל משה כתב זאת
זכרון בספר ושם באגז יהושע
כי מחה אמה את זכר עמלק
מתחת השמים כי יד על גס
יהוה מלחמה ליהוה
בעמלק מדר דר.

שכונ חמתך אל רגוויים
אשר לא ידעוך ועל
מחלכות אשר בשמך לא
קראו כי אכל את יעקב
ואת נוהו השמו שכן
עליהם זעמך והרון אפך
ישיגם תרדוף באך
ותשמידם מתחת שמי יי.

היא שעמדה לאבותינו ולנו

שלא אחד בלבד עמד
עלינו לנלותנו אלא שבנל
דור ודור עומדים עלינו
לנלותנו והקדוש ברוך
הוא מצינ לנו מידם.

יִשְׁלַח מֹשֶׁה אֲנָשִׁים לְתוֹר אֶת-אֶרֶץ
 כְּנָעַן וַיַּעֲלוּ וַיִּתְּרוּ אֶת-הָאָרֶץ מִמִּדְבָּר-צִין
 עַד-רֶחֶב לְבַא חֲמַת וַיַּעֲלוּ בִּגְבֹה וַיָּבֹאוּ
 עַד-גִּחַל אֲשַׁנַּל וַיִּגְדְּתוּ מִשֶּׁם זְמוֹרָה
 וְאֲשַׁנּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׁאַהוּ בְּחוּט בִּשְׁנֵים
 וּמִן-הֶרְמֹנִים וּמִן-הַתְּאֵנִים וַיָּשֻׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ
 וַיִּסְפְּרוּ וַיֹּאמְרוּ בָּאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 שָׁלַחְתָּנוּ; וְגַם זֶבֶת חֶלֶב וְדָבַשׁ הִיא
 וְזֶה פְּרִיהָ אֵפֶס כִּי-עַז הָעֵם הַיֹּשֵׁב
 בָּאָרֶץ; וְהָעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדוֹלֹת מְאֹד
 וְגַם יְלִידֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם. לֹא נוּגַל
 לַעֲלוֹת אֶל-הָעָם; כִּי חָזַק הוּא מִמֶּנּוּ.
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ אֶרֶץ אוֹגְלִית
 יוֹשְׁבֶיהָ הִיא וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ
 אֲנָשִׁי מְדוֹת וַיְהִם בְּלֵב אֶת-הָעָם אֶל-מִשְׁרָה
 וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלֶה וַיִּרְשְׁנוּ אוֹתָהּ יְנוּחַל וַיִּלְלֵה

כֵּן הָיָה-יָמִים בָּאִים נָאֻם
 יְהוָה; וְלֹא-יֹאמְרוּ עוֹד רַחֲמֵי-יְהוָה
 אֲשֶׁר הָעֲלָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבָּר
 מִצְרַיִם. כִּי אִם-חֵי-יְהוָה
 אֲשֶׁר הָעֲלָה וְאֲשֶׁר הֵבִיא
 אֶת-זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל
 מִמִּדְבָּר צִפְנָה וּמִנִּי הָאֲרָצוֹת
 אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם; וַיָּשֻׁבוּ
 עַל אֲדָמָתָם.

יספה דזר גלות מצרים במדבר
ויקם דזר צעיר ויעפיל ארצה ישראל
וירשנה ויתנחל בה בהר ובעמק ויהיו
בה ישראל רועים צאן ופולחים
אז — חה. ובדמם — להט המדבר
ועוז צורים. וישב ישראל —
לבטח בארצו ואין מחריז.

תהי בו לאחרונה יד חומסי עמים
ורודים ויעקר מעל אדמתו וידוד
מארץ לארץ והוא בזוי ושסוי, שנוא
ומורדף, גלוא במיצר — גטאות.
וימת בו רחש אהבה לאדמה
לרזי ולצמח ו — לא ידע
ריח קמח ויתנגדו לו זיו אביב
ומרחבי שדות וידען חלוס מולדת בלבו.

יהי ישראל היתום בעמים
תלוש ממורה ונשוי שמש ואור נפוש
על פני כל רגל ורגחו זרועה בכל
פרורים, בניו נורתנים לזרים חילם,
ומתדפקים על כל השערים לבקש
חקלט, ושנאת ישראל מחלחלת בעצמות
הגויים כמארה מרעילה אשיות תבל
עד היום הזה...

יקומו מתי מעט מישראל ויעפילו
שנית לעלות ארצה ישראל ונעל אחריהם
חלוצים לשחמה להפרותה ולבנות
בה בית לעמנו. ונדע עמל קוצרים
וריצת דורעים, צהלת אביב
ואושט קמח ונלמד ידינו קשת
לעמוד בפני צר.

ותבנה בעמל נחלים בארץ והיא
נתונה לשלטון זרים. שמחתה זועקת
לבניה והם מועטים; העם בגולה
זועק לפדויות, ופדויו חתי מעט. קרבן
למשטמת עמים היינו, מטרה לנצלי
שליטים, ונאבק במחתרת ונבנה
בסערה, ונפרוץ לארץ באופל ליל
נמעפילים, והמצור עלינו הולך וקבד.

תפרוץ מלחמת העולם ועמנו
מפרפר ברשת הגולה עד אשר
הדבקתו השואה הגדולה - רצח אשר
לא היה כמותו מיום היות אדם. וקומץ
הלצים שומר על גחלת המר
לב ל תגבה... מתהום החורבן
שמענו את קול הדורות: בדמיך
ו... בדמיך חי!

תבוא השעה הגדולה לבית ישראל -
שעת מלחמת החרות, והיא רות גבורה
ודם, אושר עקזה ותוגת קרבן, ועל הכל
רוונת תקות ישע ותקומה לפזורי ישראל.
כי פלשו לארץ שבע מדינות ערב
לעשות נלה בישראל והצורר הבריטי
מאמץ ידיהם לקרב ולהרג.

יפשוטו על ארצנו מצפון ומזרח,
חקדם וים, עם רב אשר לא יספר,
שנידי חרב ומכורים לשטן השעבוד
והרשע, מזוינים, מצויידיים ומשוריינים
וילחמו בנו. ענים ואחור, ואנו
המעט, ונשקנו מועט וגבול
אל הקיר.

תעמוד ההגנה העברית בשער ויק
 צבא ההגנה לישראל והוא מחשל את נשקו
 וחש למערכה, וילחמו לחיים ולמו—
 וילחמו מבתיהם, משדותיהם, ממעברה
 האדמה, וילחמו בסתר לילה ובשביילי
 הרים, וילחמו ביבשה, בים ובאוויר, ובלבם
 שבועה - לא להרר תע. וילך צבא
 ישראל מחיל לחיל ומנצחון לנצחון,
 וינהרו אליו רבים מן הגולה לעמוד
 שכם אחד במערכה, וינה באוייב ויעסהו
 מערין, חנפריו ומשלטין, ויעל צבא ישראל
 לאחרונה עלומדבר בואן אילת חזה
 ועין גדי חזה. ויאמר ישראל לציה - אחנו
 את, ויאמר להרי הגליל וירושלים - אחותנו.
 ויפתחו שערים לשבי גולה, ויגאלו
 חרתבי ארץ והם נמהים לבני ישראל
 לעם רב אשר יירשם, ינחלם בחיל
 וברוח, בעמל ובאחזה להם ולבניהם אחריהם.

מ-זה בא מאדום
 חמוץ בגדים מבצרה
 זה הדור בלבוש
 צעה ברב נחו?

מדוע אדם ללבושך
 ובגדיך נזרק בגת?

פורה דרנתי לבדי
 ומעמים אין איש אתי
 ואזרקם באפי
 וארמסם בחמתי:
 ויז נצחם על בגדי
 וכל מלבושי אגאלתי

כי יום נקם בלבי;
 ושנת גאולי באה.
 ואביט ואין עזר
 ואשתומם ואין סומך
 ותושע לי זרעי
 וחמתי היא סמנתי
 ואבוס עמים באפי
 ואשקדם בחמתי
 ואוריד לארץ נצחם.

ד. זר אחרון לשעבוד
וראשון לגאולה אנחנו!

ידנו לבדה, ידנו החזקה
את נבד העל מעל גאון צוארנו פרקה
וגזק ראשנו שמימה ויצרו בעינינו -
וגערק למדבר ונאמר לציה אמנו!
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים -
ומי אדון לנו?!

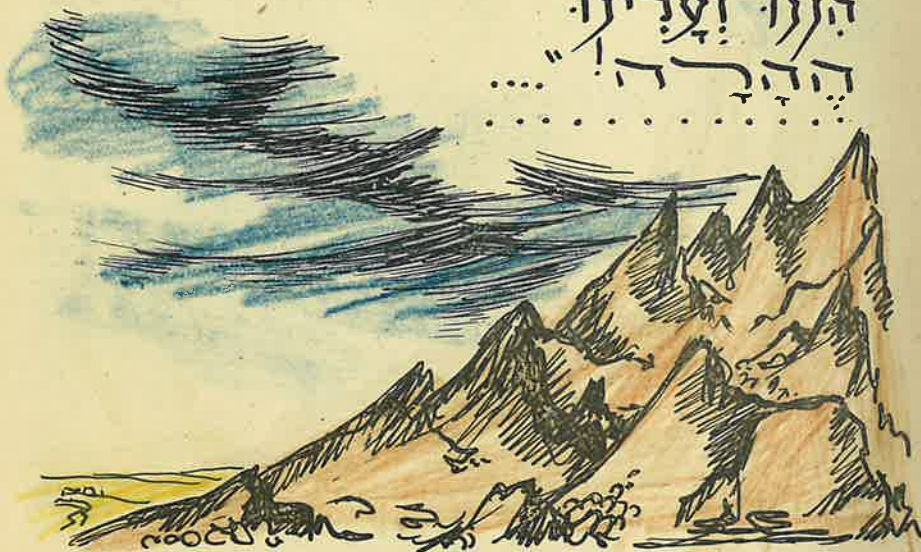
גם צתה - אם סגר עלינו מדברו אל נקם
נמעט נגע בעו שיר עוז ומרי ונקם!
לחרבות לרמחים התאחדו הימיו!
על אף השמים וחסותם -
הנו ועליו!
בסערה!

הנו ועליו!

אם אסף האל מעמנו את ידיו
וארזנו ממקומו לא ימוש -
נעל-נא איפוא בלעדיו!
ותחת עין זעמו, לברק חמת מבטו,
נרד לפנינו תועפות ההרים האלה,
ונגיס נתרצה באויב החמוש!
האזינו!

הסערה גם-היא קוראת לנו: "ההינו!"
לחרבות לרמחים יתפרקו ההרי
ישתברו הגבעות
או יפלו פגרינו חמרים, חמרים -
הנו ועליו!
ההרה!

והארץ תשקט עין שמים אודמת
תעמדם לאטה על גבולות עשנים,
ואמה תעמד קרועת לב אף נושמת -
לקבל את הגם
האחד אין שני...

היא לטכס תכון. היא תקום לחול סהר
ועמדה, טרם יום, עוטה חג ואימה.
אז מנאד יצאו
נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.

לובשי חל וחסור, ונגדי געלים,
בגתיב יעלו הם
הלוך והחרש;
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד בפים
את עקבות יום-הפרך וליל קו-האש.

עיפים עד בלי קא נזירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים...
דם השנים יגשו,
ועמדו לבלי-נוע
ואין אות אם חיים הם או אם ירונים.

אז תשאל האמה, שטופת דמע-וקסם,
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,
יענו לה: אנחנו מגש-הכסף,
שעליו נץ נתנה מדינת-היהודים.

בן יאמרו ונפלו לרגלה עוטר-צל
והשאר יספר בתולדות ישראל

מען ציון לא אַחשה וּלְמַעַן
 יְרוּשָׁלַיִם לֹא אֶשְׁקֵט; עַד-יֵצֵא
 נִגְגָה צִדְקָה וְיִשְׁנֹעֶתָה בְּלִפְיֹד
 יַבְעֶר וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקָתָךְ וְגַל-מַלְכִּים
 בְּבוֹדְךָ. עַל-חֹמְתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם הִקְדַּתִּי
 שְׁמִירִים בַּל-הַיּוֹם וְגַל-הַלֵּילָה
 תִּמְחִיד לֹא יִחְשׂוּ; הַמִּזְכִּירִים
 אֶת יְהוָה אֵל דָּחִי לָכֶם וְאַנִּי
 תִּתְּנוּ דָחִי לוֹ; עַד-יִכּוֹנֵן וְעַד-
 יִשִּׁים אֶת יְרוּשָׁלַיִם
 תִּהְיֶה בְּאֵרֶץ.

עוֹרוּ הַצּוֹפֵה יִקְרָא,
 מְרוֹם קוֹלוֹ יִשְׁמַע:
 הַתַּעֲוִרִי יְרוּשָׁלַיִם!
 עוֹרִי, כִּי בָא דוֹדְךָ.
 עוֹרִי, פָּנֶיךָ קִבְּלוּ, הַלְלוּהָ!
 לִקְרֹאת נֶצַח הַבּוֹנֵה,
 עוֹרוּ, צֵאוּ גַם לִקְרֹאתוֹ!

בְּנֵל דוֹר וּדוֹר חֵיב אָדָם
 לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ נֹאֵלוֹ
 הוּא יֵצֵא מִחֲצָרִים.

קוּמִי לֵךְ רְעִיתִי
 כִּי הִנֵּה הִסְתוּ עֵבֶר הַגִּשְׁשִׁים חֵלֶף חֵלֶף
 הֵן הַגִּצְגִּים עָרְאוּ בְּאֶרֶץ עֹרֶת
 הַדְּמִיר הַגִּיעַ זְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע
 בְּאַרְצֵנוּ. הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פְּגִידָה
 וְהַגִּצְגִּים סִמְדָר גִּתְנוּ רִית.

דוּדִי לִי וְאֵנִי לִי
 הַרוּעָה בְּשׁוֹשָׁנִים.
 נֶצַח הַשָּׂדֶה נִשְׁפִּימָה
 כִּי כִּי מִי־
 עֵנָה דוּדִי וְאֵמֶר לִי
 קוּמִי לֵךְ רְעִידָתִי
 דוּמָה דוּדִי לְעֵבִי
 אִזְּ לַעֲפָר הָאֵילִים.

גִּיעַ לֵיל כֶּסֶח
 כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ אֹמֶר הַלֵּל
 כִּי בַלִּילָה הַזֶּה אוֹצְרוֹת
 טָלִים נִפְתָּחִים.

שִׁיר חֹדֶשׁ

עַל הַהָרִים שָׂאוּ קוֹלָם: שִׁיר חֹדֶשׁ.
 גְּבֻעוֹת יִמְחָאוּ בָּךְ: שִׁיר חֹדֶשׁ.
 בַּת-עַמִּי עֲזָרִי הַתְּעוֹרָרִי פָצְחִי רִנָּה וְשִׁיר.
 עֲלֶה גַעֲלֶה אֶל הַר-צִיּוֹן, גַּעֲלֶה.
 בַּשִּׁמְחָה וּבַצִּהְלָה, גַּעֲלֶה.
 בְּקוֹל תְּרוּעָה, בְּקוֹל שׁוֹפָר: שִׁיר חֹדֶשׁ.
 בַּמְצֻלִּים וּבַתְּפִיס: שִׁיר חֹדֶשׁ.

נַעֲמִי אֲבִיב

הִיָּתָה רוּחַ אַחֲרֵת גָּבְהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם,
 וַיִּגְלוּ מִרְחָקִים בְּהָרִים, רַחֲבֵי יָדַיִם -
 עַל הָהָר עֹמְדִים רַגְלֵי הָאֲבִיב!

עוֹד מַעֲט וְהִשְׁתַּפְּכּוּ בַּפְּרָחִים לְבָנִים,
 גַּם גְּעוּרֵי הַחֹדָשִׁים וַחֲלֻמוֹתֵי הַיְּשָׁנִים,
 כִּי גַם בָּם נִשְׁבָּה רוּחַ הָאֲבִיב.

וּמִלְבָּבִי הַפֶּלֶא כָּל-הַגִּיּוֹת אֲשִׁיחָה,
 וּבְדִמְעוֹת מְזֵהֵרוֹת שְׁחֹר יְאוּשֵׁי אֲדִיחָה -
 הִיָּתָה רוּחַ אַחֲרֵת מִסְבִּיב!

גִּבִּים דּוֹבְרִים אֵלַי זֶרְעִינוּ
בְּמַעֲנִית לֵבָב;
זִיזִים אֵינִי וְהִינֵנוּ
לְשִׁבְלֵי זָהָב.

וַיֵּלֶךְ רַךְ יָבֵא אֵלֶיךָ
פְּרִחֵי דָגָן לָבֶר.
וְהֵלֶךְ זֶל בְּמִלִּילוֹתֶיךָ
כְּעֶבֶזֶנוּ יִשְׁבּוֹר.

חֹדֶשׁ חֹרֶשׁ זֶרַע זֹרַע
בְּמַעֲנִית הַלֵּב.
וּבֹאוּ, בֹּאוּ זֶרַע זֶרַע
לְחַג-קִצִּיר קִרְבִּי!

לִקְרֹאת

אָגִיב גִּרְוֹן בְּקוֹל
נָקָה בְּתוֹף, גִּרְבָּה מְחֹזֶל,
תְּשִׁישׁ נְשִׁמַת-כָּל-חַי;
אֲשֶׁר זֶרַע יֵאֵל יִשְׂרָאֵל,
כִּי-בָא קִרְב מוֹעֵד קִצִּיר,
גִּמְלָה יִבְּרַח שְׂדֵי.

לִקְרֹאת

אָגִיב הִיטִיבוּ רוֹן
אָדָם וְגֵר, גִּרִּים וְצֹאֵן,
כִּי בֵר מְלֵאוֹ שְׂדוֹת.
לְקוֹל חֲלִיל-רוּעִים עֲלִיז,
יִשְׁמַח הַעֲדָר עַל הַגִּז,
יִשָּׂא רִגְלָיו יִרְקָד.

אל דומי אל דום!

עפרוני ברום
שא נפשי בשירתך הטהורה!
על כל שיר הרך,
הוי לבי מה יך
אל שמש, אל מחבוי אורה.

הגשם חלף, הלך לו,
עננים התפזרו ואינם,
השדות מוריקים ומשגשגים.

טל, תן לרצות ארצך
שיתנו ברכה בדיצך
רב דגן ותירוש בהפריצך
קומם ציר בה חפצך

בטל

טל, צוה שנה טובה ומעטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת
ציר גסקה נותרת
שימה בידך, עטרת

בטל

טל, בו תברך מזון
במשמיענו אל יהי רזון
איומה אשר הסעת בצאן
אנא תפק לה רצון

מה יפית האביב,
בשדה באחו.
הציעים יפרחו.
צהלת חיים סביב,
מה יפית האביב,
מה נעמת האביב.

מה יפית העולם,
ים דגן פתוח
יך גלים ברוח,
ומאירים פני האגם.
מה יפית העולם,
מה נעמת העולם.

מה יפית בקר אור,
כל ענף כל עשב
ישת מטה הכסף,
ישתו טל, יפיצו אור.
מה יפית בקר אור,
מה נעמת בקר אור.

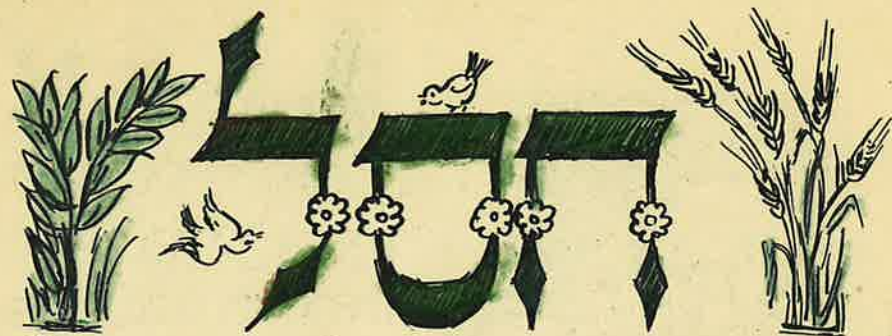

אביו הזקן הלך
לשוק לפני שנה,
וגדי לבן, יפה וצח
בשני חזים קנה.
בא החתול הגורן
ויארב לו בגיא
נעץ בגדו את צפרו
ויטרפוהו חי.

עס הכלב על החתול
אשר שפן הדם,
בקצף התנפל עליו
ויחנקו שם.
אך המקל, שפה עמה,
רגז מאד על זה,
על הכלב זה קפץ פתאם
ויחבטוהו יפה.

סְדוּר פֶּסַח נְהַלְכֵנוּ נֶגֶל
 מִשְׁפָּטוֹ וּמִקְרָאָו. כִּי אֲשֶׁר
 זָכִינוּ לְסִדּוּר אֹתוֹ. כִּי
 נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ. זֶן שׁוֹכֵן
 מַעֲוָה. קוֹמֵם קֵהֵל-עֲדֵדֵת
 מִי-חֲנֶה, בְּקָרוֹב נֶהֱלֵל
 נִטְעֵי נֶנֶה. פְּדוּיִם
 לְצִיּוֹן בִּרְנָה.

